TANJA SELAN

Ne znam ti povedati

Tanja Selan

NE ZNAM TI POVEDATI

Družina
2025

1
NJENA SOBA

Končno ležim v domači postelji. Nogo imam podloženo pod kolenom, tako, da je precej dvignjena. Ob steni sta naslonjeni bergli – zvesti prijateljici še nekaj tednov. Pograd v moji sobi je za moje trenutno polomljeno stanje nepraktičen, saj grem težko po stopnicah. Po urah pogajanja z očijem sem dosegla, da lahko ležim v njeni postelji, a žal ne diši več po njej. Njena pižama ima zagotovo še vonj po njej, vendar je še vedno skrbno pospravljena pod vzglavnikom, niti jaz niti oči si je ne upava zbezati ven. Kot da bo še prišla nazaj. Tam je že vse leto. Za hipec jo potegnem ven in globoko vdihnem njen vonj. Vdih zadržim, kolikor dolgo je mogoče, a me telo prisili, da spet vdihnem zrak, v katerem ni sledu o njej. Po dolgih in predvsem samotnih dnevih v bolnišnici je ležanje doma podobno dopustovanju v hotelu, pa čeprav me vse boli. Telo in srce. Bolnišnica me je skoraj popolnoma izolirala od sveta, čeprav težko rečem, da sem prej imela veliko stikov z ljudmi. Nekdaj že, zadnje leto pa sem se bolj skrivala v samoti.

4
DALJAVA, VARNA SKUŠNJAVA

Tem mislim ubežim, ko mi zvoni budilka in me spomni, da imam čez 15 minut pouk po zoomu. No, ne pravi pouk, ampak razredno uro. Tako lahko med prebavljanjem elektromagnetnega polja, magnetne sile in podobnih fizikalnih težav precej udobno ležim kot mumija v njeni sobi. Novo šolsko leto je, v novi šoli, 3. letnik. Sošolcev v živo še nisem spoznala, zato se bomo danes skupaj srečali po zoomu. Namesto v tablo bom buljila v ekran. To je zame že druga gimnazija in vse je na novo. Novosti ne maram in me plašijo. Bolj se jih izogibam, bolj jih privlačim. Novost je zame že to, da je embalaža jogurta posodobljena in po merilih oglaševalcev privlačnejša, okus jogurta pa enak. A zame ni več enak in ga ne bom več jedla. Ta daljava po zoomu je zame sladka skušnjava, glede na vse, kar se je zgodilo v zadnjem letu. Ali pa treh letih – ne vem več točno, kdaj se je začelo vse rušiti. Torej razredna ura po zoomu v pižami, čez 15 minut.

Naredila sem si svojo predstavo o njih, naj traja, dokler ne bom kmalu primorana zares stopiti v razred in bo *on line* šolanja konec. Kolikor se poznam, sem jih vse idealizirala – Eva je prijazna debelušna okrogloličnа punca z blond lasmi. Prijazna je zato, ker take pač debelušne punce so. Sara je rdečelasa lisica s pirsingom v ustnici. Lisica zato, ker ima pirsing. Matica označim za razrednega frajerja, saj ima z gelom lepo urejeno frizuro in bel nasmeh. Skodrana Manca je večni optimist. Ana ima ozek nos in črno obrobljene oči in je grebatorka za ocene. Tilen z mozolji vsepovsod je umetnik v svojem svetu. Bernarda tako resno gleda – kaj je njen problem? Davor se mi zdi lenuh, ker je ves skuštran in deluje, da si zob ni umil že lep čas … Že od začetka šolskega leta se potiho sprašujem, kaj vedo o meni, če sploh kaj? Do kod je prišla novica? Bom spet srna pod žarometi? Misel na to mi je težka in v želodcu me stisne. Roke nezavedno sklenem skupaj in prosim – ne vem, koga ali kaj. Prosim, podari mi nov začetek …

Tako drugačni so od prejšnjega razreda. Spet sem se spomnila nanj, poškilim na ta črni magnet, ki je vedno pri roki ter odprem whatsapp. Ni mi pisal, pa bi lahko. Vem, da je bil v bolnišnici le na opazovanju, brez čelade jo je čudežno odnesel cel, le z nekaj praskami. Anžetu ni podoben nihče, niti približno. On bi še na sestanek po zoomu prišel z rolko in tistim *nevem kaj* na obrazu, ki izraža neverjetno samozavest. Njegove rjavozelene oči so unikum, nihče nima takega pogleda. Prav tako globoke brazgotine pod levim očesom ne. Kljub brazgotini je njegov obraz še vedno nežen, a odločen. Nasmeh ima igriv in navihan, a hkrati sproščen. Kako je mogoče, da je v enem človeku toliko nasprotij? Toliko bi rada delila z njim, pa se raje

zadržim. Pravzaprav se niti dobro ne poznava. Takrat v Tivoliju sva se sicer za kratek čas zbližala … Kot da sta najini duši zaveznika v boju proti zlu. Ob njem čutim, da sem varna, dokler se mu ne približam preveč. Vendar, siva miš, kot sem jaz, nisem primerna zanj, tako da se mi ni treba niti truditi, da bi mu ugajala. Saj je itak tako ali tako predober zame. Čeprav takrat v Tivoliju in potem še 9. april …

Rada bi ga videla vsaj *on line*, če že ne v živo. Po tihem sem pričakovala vsaj njegov obisk. Že desetič pogledam Anžetov instagram profil. Zbudi me tisti roza utripajoči oblaček. Nov story ima, v njegovem tipičnem slogu, Anže in rolka. Očitno spet v skate parku. Vav, kakšen flip! Čudovit je. Naslednji flip pa se mi zdi vse prej kot čudovit. Kamera se je namreč usmerila v rdečelaso punco, videla sem jo že, iz paralelke je! Ona naredi selfi, za ozadje ima Anžeta na leteči rolki, v ekran pošlje cmok in smeji se, kot sem se jaz, ko mi je prvič kazal trike v Tivoliju. Očitno je to njegov osvajalski trik, ki ni bil namenjen samo meni. In več kot očitno življenje zanj teče s polno paro naprej, medtem ko je meni zategnilo ročno.

Bedak! Prepričana sem bila, da mi ne piše, niti me ne obišče, zato ker se čuti krivega. Ali pa, da ga je bilo sram. Zdelo se mi je, da je nekaj med nama. Pa saj tega skupaj ne doživi vsak kar tako. Očitno si slabo vest preganja z rdečelasko. Trapa! Naivna jaz. In tudi ona. Bo že videla, ko bo čez čas gledala iste flipe z drugo punco.

10
TISTI 9. APRIL

Petek, 9. aprila. Dan, ko se je manifestiralo vse, kar se je dve leti nabiralo med mano in sošolkami, bolje rečeno v njih. Ne vem, od kod tolikšno sovraštvo do mene. Zavist, njihova ranjenost, preizkušanje mej je preprosto doživelo svoj vrh.

Vsako leto, ob zaključku šole, prvi letniki priredijo zaključno gledališko predstavo ob sodelovanju ostalih dijakov. Predstava se odvija na odru pod zvezdami, ki je postavljen na šolskem igrišču. O njej se govori nekaj mesecev pred in še nekaj mesecev po. Zaključek dogodka, pika na i pa je bogata pogostitev, kjer se starši vseh dijakov in prfoksi družijo ob dobrih prigrizkih. Hvalijo in pohvalijo, gledajo in premerjajo, primerjajo ter ocenjujejo. Povabljena je tudi dobršna mera ljubljanske smetane, saj so med starši dijakov seveda politiki, zdravniki, odvetniki, podjetniki, pomembni umetniki … Tudi župan, športni trenerji, sponzorji, glasbeni učitelji se pridružijo tej pogostitvi. In pripadajoči razstavi nas, dijakov. Tudi o kakšni štipendiji in izboru

v klub, gledališko/glasbeno skupino se odloči na tej prireditvi. Saj vsi vemo – vtis, ki ga narediš na pomembne osebe iz izobraževalnega, športnega ali glasbenega sistema, te lahko popelje dalje in lobiranje je sestavni del tega.

Profesorica Macura, kličemo jo Macola, le zakaj, je za tokratno gledališko igro izbrala *Povodnega moža* Franceta Prešerna. Veselila sem se, da bomo Urško in njen značaj secirali na koščke. Marsikatero vzporednico sem lahko potegnila iz te balade tja do moje tragikomike. Povodni mož se začne lahkotno kot moje življenje, potem pa se kar naenkrat vse zgosti … Prideta tema in vihar. Nekaj nadnaravnega poseže v Urškino zgodbo, jaz pa na to nadnaravno še čakam … In upam. Urška in skrivnostni Povodni mož. Tako lepa navzven, najlepša, za fante skoraj popolna, v sebi pa tako plehka, nehvaležna, izbirčna in prevzetna. Vsaka od nas deklet iz razreda je v njej lahko uzrla delček sebe. Priznale ali ne, uzrle smo lastno prevzetnost, nekatere pa spletke in obžalovanje slabo sprejetih odločitev, ki jih ne moreš spremeniti ali vzeti nazaj.

Med uro slove je Macola napovedala, katera je izbrana za Urško, torej glavno vlogo predstave. Za zvezdo! Del prijavnice je bila kratka avdicija in motivacijski spis, dolg dve strani, v katerem si moral predstaviti sebe, svojo vizijo vsebine predstave ter napisati esej, ki se vsaj posredno nanaša na letošnjo temo – pasti lahkomiselnosti. Vedno aktualno za mularijo v puberteti. Zakaj sem oddala prijavnico, niti ne vem, saj pretirane želje po tej vlogi nisem imela. Rada pišem eseje in dobro mi gre od rok. Predstavila sem se s karakteristikami, ki so bile drugim skrite, in zelo doživeto in čustveno (to je pripis Macole z rdečo) opisala svoj odnos z Otom. Ronjo sem slikovito naslikala. Verjetno

pa sem bila tudi sama sebi navdih, saj so spori zame vsakdanji poligon, kjer treniram mišice raznih hrepenenj. Sem kot Popaj, namesto špinače požiram težke zbadljivke in grde poglede. Brez težav sem sestavila vse potrebno za prijavnico. Mislim, da smo se iz radovednosti in dekliške tekmovalnosti prijavile vse punce iz našega razreda. Daša, nekoč *moja Daša,* pa že od nekdaj tekmovalnosti ne prebavlja prav dobro. Želi in mora zmagati, biti prva, najlepša in najpomembnejša. Prva. Psihoterapevtka ji pravi, da odkar sta se njena starša ločila in kasneje še mami in očim, ob vsakem porazu podoživlja te občutke nemoči, neuspeha, zapuščenosti, obupa. Če bi bila stara *tli leta*, bi se metala ob tla, cepetala in tulila. Ker ni stara *tli leta*, meče vse mogoče vame, saj je name navezana bolj kot na očeta. Jaz sem njen terapevtski partner. Partner v zločinu, ki pa je samo njen. Rasli sva skupaj. Si delili krvne zaobljube prijateljstva … Druga drugi pihali buške in si predčasno pulili mlečne zobe, da bo zobna miška čim prej prišla. Si izmenjevali oblačila in pletli zapestnice prijateljstva. Poznam mnogo njenih skrivnosti, saj sva bili od prvega šolskega dne nerazdružljivi. Poleg Daše sta bili tu še: vedno športna in vedno v trenirki Tadeja in nežna Urša, za katero še čakamo, da ji zraste hrbtenica. Včasih moja klapa. Ta dan je prišla Daša v šolo še posebej zrihtana – konice črnih las je imela pobarvane z roza. Spet nekaj posebnega, kot mora ona vedno biti.

Profesorica Macola je svečano, kolikor je z njenim pogrkavajočim glasom lahko, oznanila: »Neža, čestitam, Urška boš! Prepričana sem, da ti bo šlo odlično.«

Ob tem sem seveda takoj slišala Prešernove verze: »*Zasliši na nebu se strašno gromenje, zasliši vetrov se sovražno vršenje, zasliši*

potokov derečih šumenje.« Moj krvožilni sistem je v trenutku popolnoma posvojil ta verz. Fantje so se začeli v svojem slogu norčevati. Primož je celo vstal iz klopi in sredi razreda zaplesal neki rep, hip hop ali nekaj podobnega porodnim bolečinam, drugi pa so tu-tucali verze o Urški in Povodnem možu. *Mnog'tere device, mnog'tere ženice oko je na skrivnem solze prelivalo … Je znala obljubit, je znala odreči in biti priljudna in biti prevzetna …*

»Ampak, jaz sploh ne bi,« sem šepnila. Ker to ni podobno meni. V resnici bi najbolj pristajalo Daši.

»Daj no, zakaj si se pa potem prijavila. Saj ne boš sama igrala. V vsakem primeru bomo sestavili ekipo, da pripravimo scenarij. Na prvem sestanku v četrtek bomo razdelili ostale vloge. Kdo bo Povodni mož? Pripoveduje Prešern, kdo bo Prešern? No, bomo to dorekli v četrtek. Vrhunsko bo. Si že kar predstavljam. Upam samo, da bo vreme. Joj, koliko moramo še postoriti. Scenarij, režija, kostumi, glasba … Spektakularno. Magnifique,« je še po francosko dodala Macola, da se malo dvigne s šolskih desk na Montmartre. »Ampak brez treme, punca …« in je še kar nadaljevala v svojem dramatičnem slogu monolog o predstavi leta, brez primere, kakršne ljubljanski svet še ni videl. Predstavi, pod katero se bo podpisala ga. Macura, naša Macola, in končno uresničila svojo željo, da bo njen podpis pod nečem pomembnem. Na srečo je danes izpustila govor o svojih življenjskih sanjah gledališke igralke, ki so se ji s prvo nosečnostjo podrle in je na žalost *samo* ena izmed mnogih profesoric. Če bi svojo dramo postavila malo na stran, bi lahko začutila vzdušje tistega trenutka v razredu. Imela bi priložnost ne biti *samo* profesorica. Lahko bi namesto monologa razvila dialog, debato, pogovor, okroglo mizo, karkoli … Karkoli, kar bi preprečilo sledeče dogodke. In ne bi bila več *samo*

profesorica. Bila bi *tista* profesorica, ki je zaznala stiske in probleme v razredu in jih preventivno naslovila. Pa ni.

Poglede, ki sem jih doživela na sebi, čutim še danes. Zapičili so se mi v kožo. Noži, ne pogledi, še posebej od Daše. Mami ji je baje obljubila nov električni skiro, če ji bi uspelo dobiti to vlogo. Morda bi celo oče prišel na predstavo in se zamislil, kakšno fajn hčer ima. Morda bi si jo potem želel videti, slišati, se z njo družiti. Za vsako ceno se mora potruditi, sem slišala Dašo govoriti v jedilnici. Res se je potrudila, za vsako ceno. Prešernove vrstice *»Nobene stopinj'ce še nisem plesala, da čakala tebe sem, res je, ni šala; zatorej le hitro mi roko podaj, lej sonce zahaja, jenjuje že raj*« so na predstavi vendarle odzvanjale iz Dašinih ust.

Vedela sem, da me nekaj čaka. Nekaj posebnega. Čutila sem v želodcu. Šušljanje med puncami je kar odmevalo do mene. Pogledi sekali kot strele. Najraje bi skočila skozi okno ali se skrila do vikenda v omaro. Pomislila sem tudi, da bi se kot klop prijela profesorice Macola in za njo zbežala iz razreda. Kaj pa, če pride Povodni mož in me kar odpelje? Ne bi se upirala … Navajena sem že žaljivk, spotikanj med malico, jogurta v čevljih in popljuvane bunde. Človek se navadi na marsikaj in tako zviša svoj prag bolečine in prizadetosti. Ali pa si naredi močan zid in si predstavlja, da se vse to zlo le zaletava vanj in odbije nazaj. Kot da se dogaja komu drugemu.

Ko je ura naznanila glavni odmor, se je večina sošolcev pognala skozi vrata, jaz pa kakor okamenela obsedela v razredu. Pričakovala sem nagajanje, kot itak že vse šolsko leto, zato sem raje obsedela in čakala. Naj pride, kar pride. V mislih sem molila in prosila. *Ne ljubi se mi več. A mi lahko samo dajo mir? Kaj ni zadosti že to, da sem brez frendov? Kaj bo spet danes – mogoče*

polita torba? V razredu sem sedela kar precej časa in listala po učbeniku za geografijo, čeprav nisem imela pojma, kaj gledam. Potem pa me je tiščanje v mehurju pregnalo na stranišče. Hodnik je prazen, verjetno so šli vsi na malico ali pa pohajkujejo pred šolo. Fante slišim nabijati nogomet, in kot po navadi se bolj kot žogo in tek za njo slišijo »oooou«, »daj no!«, »kaj je s tabo«, »dej nabij«, »še moja babi teče bolje od tebe«, »razbil te bom« in vmes nekajkrat »toooo, stari!«, punce pa se verjetno zraven obešajo po ograji.

Odprem vrata stranišča in takoj vem, da bo danes *ekstra dan.*

Tadeja me je še vso presenečeno zagrabila z obema rokama in potisnila proti umivalniku. »Drži prekleta vrata!« je na Uršo zakričala Daša. Urša se je zdrznila, kot da bi se zbudila iz hiberniranja, stekla k vratom in jih držala, Tadeja pa mene. Ko sem zagledala škarje v Dašinih rokah, si najprej nisem niti zamislila, zakaj jih potrebuje. »Če imam jaz novo frizuro, jo boš imela pa še ti,« mi je Daša odrezavo hrsknila. »Itak moraš vedno biti nekaj posebnega.« »Kaj se greste?« sem bolj kot prošnjo, ne vprašanje, uspela izreči. »Olepšale te bomo, da boš posebna še za zaključno prireditev.« Medtem ko me je Tadeja držala z vso silo kot kak mišičnjak (leta tenisa so ji res okrepila roke), me je zagrabila zadaj za šop las … Debel šop las. Bila sem kot njena marioneta. Opletala sem z glavo in nekaj kričala. V sebi zelo na glas, v resnici pa sploh ne vem, ali je ta glas prišel iz mene. Noge sem imela mehke in postalo mi je slabo. One so se nerodno spogledovale in se prav butasto hihitale kot petletnik, ki ne ve, ali lahko poje celo vrečo bonbonov, ki mu je bila podarjena, ali ne. Naslednji trenutek sem videla le še šop svojih las na Dašinih belih adidaskah. Pred očmi se mi je zamajalo … Prikazala se

mi je slika *njenih* las na naših rjavih ploščicah v kopalnici … Potem ko je dolgo bruhala. In jokala za svojo podobo. Isti rjavi lasje, isti kodri. Moji lasje na Dašinih adidaskah, njeni na rjavih ploščicah …

O šit, sem pomislila, a resno, a še nisem imela dovolj? Dovolj je. Dovolj mi je. Ničesar jim nisem naredila, nič nisem kriva. V tistem trenutku so v meni eksplodirala leta zadržanega besa, jeze, sramu in hkrati volja do svobode. S to voljo se mi je sprostila moč. Začela sem opletati. Za mami, ki v domači kopalnici joka za svojimi lasmi in svojo podobo. Zase, ki si te krivice ne zaslužim, in za mojo podobo, ki so jo pravkar osramotile. Želim jo nazaj. Z vso silo sem s kolenom Tadejo brcnila v trebuh, da se je opotekla dva koraka nazaj. Nato sem zakričala: »Prasice, dovolj je!!« Urša, ki me še v življenju ni slišala reči hude besede, je sama od sebe stopila od vrat, mi pustila odprto pot in samo gledala v tla. Vrnila se je v hibernacijo. Stekla sem na hodnik, ki se je že polnil z učenci, saj se je bližala naslednja šolska ura. Pohitela sem dol po stopnicah, se trdno držala ograje in se na hitro ozrla nazaj. Bežala sem kot v filmu. Kot da me lovita Povodni mož in vsa ta tema. Punc ni bilo za mano. Lahko diham. Anže se mi približuje po stopnicah in me vprašujoče gleda. »A prav on, prav zdaj?« si rečem. Iz žepa privlečem telefon, medtem ko dirjam po stopnicah in skoraj Anžetu zletim v naročje. Nekoga bi poklicala, a koga? Zavem se, da sem v tem sama, in še kar tečem. »Neža, kaj je, Neža, kaj je bilo?« me sprašuje Anže in na lahko strese za ramo.

Solze mi lijejo in v grlu me boli, ker zadržujem kričanje. Najraje bi kričala, ihtela, tepla, brcala, grizla! Anže me ujame za roko. »Kaj je, Neža, kaj so spet naredile?« Spet, reče. Torej ve, da

se je nekaj dogajalo že prej … »Samo odpelji me, prosim,« s težavo rečem skozi deroče solze, ki mi čez nos tečejo v usta. »Prosim, samo odpelji me.« »Ok, v kolesarnici imam skuter, pridi z mano.« Naslednje, kar se spomnim, je, da že letiva z motorjem.

»Kam greva?« me vpraša. »Te peljem domov?« Domov, mu pritrdim, tam sem varna. Anže mi v roke potisne njegovo čelado. »A ti boš brez?« Na to vprašanje samo skomigne, »bom imel pa fen frizuro«. Vidim, da se za hip njegov pogled ustavi. Opazil je – cel šop las mi manjka zadaj na glavi. Počutim se do kraja razgaljeno, pa čeprav so samo lasje – del mene so, moji so in one so se polastile tudi tega. Kako se je šele morala počutiti mami, ko je njene lase nadomestila modro siva ruta?

Namestim si čelado na glavo in Anže pritisne na gas. Bleda megla se vije po cesti, mili sončni žarki sušijo razmočen asfalt, saj je vse jutro deževalo. Drviva proti meni tako ljubemu kraju, mojemu kraju, iz katerega pa bi najraje za vedno zbežala. V vseh porah telesa čutim sramoto, ponižanje, nezaželenost. Glavo naslonim na Anžetovo ramo in se ga z obema rokama oklepam. Močneje, kot bi se ga sicer, a mi tokrat ni nerodno. Notranjost čelade je že mokra od mojih solz. Raztopljena maskara me peče v oči. Po telesu me mrazi. V bližnji daljavi se nekaj zableščí. *Kot tanek pramen las.* Kot tanek svilen sončni žarek … Anže za hip glavo obrne k meni, mislim, da bi mi rad nekaj povedal. V tem trenutku pa močno poči, čutim nekaj topega, mislim, da zakričim, še en pok in nato trpka tišina.

Ni bil sončni žarek, ampak odsev svetlobe zadnjega stekla avtomobila, ki je bil parkiran ob cesti. Do mojega doma nisva nikoli prišla. Zadnje, kar se spomnim, je bil vonj po razmočenem asfaltu.

18
ŠTEJEM ČUDEŽE

Pogosto, ko zagledam sončni žarek, ki prodira skozi ljubljansko meglo, se spomnim na 9. april. In na vonj po deževnikih. Z desnim kolenom sem razbila zadnjo levo luč avtomobila, ki je bil parkiran ob cesti ter imela neizmerno srečo, da sem končala dvajset centimetrov v desno stran od pločnika. Blazno srečo, da pločnik ni prestregel mojega padca. V resnici so se čudeži zame začeli dogajati že takrat, le da jih še nisem štela. Morda pa že prej?

Anže je bil precej vztrajen z vabili na kavo. In s svojimi storyji tudi, z ginger, zato sem se kar lep čas pustila vabiti. Malo pa sem slutila, kam me bo peljal.

In res sva šla *na tisti kraj*. Nekaj časa sva le zrla v pločnik. Ničesar nisva rekla. Verjetno je tudi on ugotovil, da je čudežno ostal cel. Brez čelade, le z nekaj praskami, ki so ga naredile še bolj šarmantnega. Z mezincem me je samo pobožal po roki. Zrla sva in v glavi nama je mlelo – kaj, če? Kaj, če bi le dvajset

centimetrov bolj v levo poletela, z glavo … To ne bi bil samo pretres možganov. In Anže se verjetno sprašuje, če bi mi takrat odklonil prevoz … In jaz se sprašujem, če in če in če … Vedno so ti če-ji, ki mi ponujajo skušnjavo, da bi lahko bilo drugače in huje. A zdaj sem v redu. Če ne bi bilo nesreče, bi morda še vedno s sklonjeno glavo hodila po hodnikih iste šole in bežala pred istimi ljudmi. Tako pa sem morala spregovoriti in nekaj se je spremenilo.

Bergle imam naslonjene v kotu svoje sobe, v katero sem se vrnila. Ostale bodo tam, vsaj še nekaj časa, v spomin na moje počitnice na njeni postelji, ki so me hecno postarale. *O-zre-li-le*, se šali Ronja. Moje bergle je okrasila z vsemi mogočimi karikaturami, tako so prav prijetne. Nič kaj bolnišnične, prej cirkuške.

S kolesom se peljem skozi vas, namenjena sem proti mestu. Brcam, kolikor zmorejo moje noge, in pri tem tako uživam, da se mi kotički ustnic dvigujejo v nasmeh. Noge imam vedno močnejše in dnevi ležanja v postelji so preteklost. Del okrevanja kolena je tudi poganjanje kolesa. To sem tako vzljubila, da je postalo del mojega vsakdana, in če le ni zmrzali, se v šolo odpravim s kolesom in se tako izognem ljubljanski gneči. MasterChef sem zamenjala za kolesarske dirke. Zdaj to ni več le stvar Ronje in očija, temveč je naša stvar, stvar naše družine. Še vedno smo družina, celi. To smo mi: Ronja, oči, jaz in Oto. In ne glede na vse, vedno tudi mami. Na kolesu se počutim svobodno, veter mi kuštra lase in meni gre na smeh. Oči mi je kupil smešen rdeč zvonec s črnimi pikami. Še vedno me ima za malo deklico s kitkami, ki obožuje pikapolonice in verjame, da ji bodo prinesle srečo. Niti ne sluti, kako sem kar naenkrat odrasla in pozabila

na vse pravljice. Spet je postal steber, ob katerega se zaletavam in pristanem na tleh, v realnosti. To obožujem, saj me opomni na to, kar je bilo in kar je. Pristanem na tleh, a se od tal odrinem. Zdaj se lahko močno odrinem, saj so se moje noge utrdile. V preteklih dveh letih so bile barve mojega vsakdana precej črne, sive. Če bi sedanjost morala opisati z barvami, bi bila to sinje modra kot nebo. Mamino pismo je v meni premaknilo nekaj, kar je spalo in bilo skrito v črni luknji. Prineslo je dneve joka, žalosti, izlivov besnenja, hkrati pa mi je dalo tudi spoznanje, da sem po njej podedovala zaprtost vase in še nekaj. Agata pravi, da tudi vlogo žrtve in mi razlaga o prenosu medgeneracijskih travm. Ta pogovor večkrat načneva in zapreva. In spet načneva. Potem pa spet zapreva v škatlo. Jaz narekujem tempo odpiranja. Ne počutim se več kot žrtev, počutim se močno in vem, da sem močna. Močan je tisti, ki nekaj težkega prestane. Name pa je prenesla tudi močno zavedanje, da lahko zdravi samo ljubezen. In te je vedno v izobilju, nikoli je ne zmanjka! Ob prebiranju dnevnika se mi je zdelo, kot da se v meni, tako kot v magnetnem polju, povezujejo delci, ki so bili izgubljeni, potlačeni, zamolčani. Zdaj ko so skupaj, imajo smisel in moč. Vem, da bo v življenju vedno oboje, tema in svetloba, dobro in slabo, črni in beli glas, sivi dnevi in sinje modri.

Mamino pismo sem že nekajkrat prebrala in od takrat naprej nisem več deklica. Moje sošolke tega ne razumejo, kako vendar bi, saj je njihov največji izziv računanje odvodov in lakiranje nohtov po francosko. Nepravičnost tega življenja me je povedla v zrelost, hkrati pa me vse lepote in spomini na tej poti tolažijo in spodbujajo. Nisem jih zakopala, z mano so. V mojem svetu, del mene.

KNJIGI NA POT

Knjiga, ki jo držite v rokah, je zagotovo ena tistih, ki te začara že ob branju prve strani. V bralcu vzbudi paleto čustev in radovednost, kaj bo izvedel v naslednjem stavku, na naslednji strani, v naslednjem poglavju … Je roman, za katerega si želiš, da bi ga prebral na mah in da ti težke veke zaradi pozne ure te želje ne bi preprečile.

Posebno občudovanje me ob prebrani knjigi navdaja tudi zaradi tega, ker so bolečina in trpljenje pa tudi proces premagovanja povedani skozi zgodbo, ki je prežeta z občutljivostjo in tankočutnostjo do oseb v knjigi, do dogodkov, v katerih se osebe iz knjige znajdejo, in tudi z občutljivostjo do bralca. Knjiga ohranja dostojanstvo do dijakov, ki so dostojanstvo izgubili in ki so v določenem trenutku ali obdobju tudi sebe izgubili znotraj lastne teme. Zgodba je pretresljiva, vendar ob branju kar čutiš, da bo imel konec globlji smisel, čeprav ne veš, kakšen bo. Tudi sicer se bolečina, ki je povzročena v odnosih, in le-ta je najhuj-

Tanja Selan
NE ZNAM TI POVEDATI

© Družina d. o. o., 2025
Vse pravice pridržane.

Spremna beseda: dr. Andreja Poljanec
Urednica: Katja Cingerle
Jezikovni pregled: Vida Frelih
Korektura: Lejla Križanič Krk
Prelom in oblikovanje: Nuša Gabrijel
Izdala: Družina d. o. o.
Zanjo: Tone Rode
Tiskano po naročilu
Tiskano v Sloveniji
Ljubljana, 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-93-311.2

SELAN, Tanja
Ne znam ti povedati / Tanja Selan ; [spremna beseda Andreja Poljanec]. - Ljubljana : Družina, 2025

ISBN 978-961-04-1173-4
COBISS.SI-ID 228726275

Nerazrešene stiske, neizgovorjene besede, neizživete zaljubljenosti in izzivi v prijateljskih odnosih se lahko nakopičijo v mladem srcu in ne dovolijo, da poleti. Srednješolka Neža se spoprijema z izgubo matere, zaljubi v »prepovedanega« fanta in postane žrtev medvrstniškega nasilja. Šolski vsakdan pa prekine nesreča, ki njej, njeni družini in prijateljem podari možnost, da iskreno spregovorijo in se v prihodnost zazrejo z drugačnimi očmi. Je lahko kaj iskrenejšega kot to, kar mama kot popotnico v življenje pove svoji hčerki?

Prvenec Tanje Selan *Ne znam ti povedati* je bil leta 2023 nominiran za nagrado svetlobnica.

Psihologinja, zakonska in družinska terapevtka ter predavateljica dr. Andreja Poljanec je v spremni besedi zapisala: *»Prek pretresljive zgodbe so nam s spretno umetniško besedo predstavljene močne sodobne družbene problematike, s katerimi se kot družba še vedno ne znajdemo najbolje. Roman je vsekakor spodbuda za mlade in odrasle, da stiske, ki se dogajajo nam ali pa drugim, opazimo, naslovimo in rešujemo v varnih odnosih. To je potreba vsakega človeka in najčudovitejši način zorenja, osebne rasti in širjenja ljubezni, ki vedno – prej ali slej – premaga temo.«*

ZALOŽBA DRUŽINA

9 789610 411734

24,90 EUR